

TECA, 'menja, menjar', i TEC, 'àpat abundant', n'ha quedat satisfactoriament explicada l'etimologia a EN-CATACAR-SE (III, 31861-27). *Teca*, com a terme familiar i expressiu, és d'ús general sobretot en el Principat; AMALcover el recollia al B. Emp., Penedès i Segarra SE.: BDLC x, 41, 365, 368; però és popular pertot i en estil afectiu no el descenden els escriptors: «en sortir de l'ofici --- convidats a dinar els parents de fora, de primer estaven encongits, però aviat la bona *teca* i el vi desfermaren les llengües i agermanaren les ànimes ---», Coromines (*Pigmalió*, XXI, 282). Ja en els primers escriptors populistes del S. XIX: «Menjarem algunes neules / ab vi bo, que és *teca* bona, / i qui en vulga, que segueca», Frenart (*La Casa de Dispeses*, Barcino, 136). «--- Què tal la *teca*? ---Tot és al foc --- 15 ---Ja sou pous a la cuina? --- El jovent vol xirrola --- en acabat el *tec*, farem ball amb piano», I. Iglésias (*Flor Tardana*, 16.8f., 17.8f.).

Tec 'àpat abundant', de to tant o més casolà [DAG, i Spitzer, *Litbl.* XLVIII, 130, que no hi toca gaire]. Un altre han descabdellat altres significats, i en part s'hi han confós corrents d'altres orígens, barrejant-s'hi poc o molt; ja parlo allà de 'porqueria' etc.; d'altres, provinents del cultisme *thēca*, parlo en el DCEC/DECH, ATECA (on cal rectificar el que hi deia del cat. *teca*, insatisfactori); potser no cal separar-ne el baix-ribag. *tica* 'tara, defecte' (Gavasa, BCEE VI, 195), si bé s'hi deu haver sumat el grup de l'it. *tecca* 'taca, defecte', fr. ant. *teche* 'qualitat', 'defecte' (REW ΤΑΙΚΑ germ.); per al gascò i aranès *tēca* 'tavella de llegum', que verament prové de ΘΗΕΑ. V. el meu D. Ar.-Gc., ALF 1518, i Rohlf's, *Le Gc.*, p. 86; 2, p. 133.

En altres sentits de *tec*, hi deu haver contribució de la creació onomatopèica-expressiva; sobretot en el val. *tec* 'cop sec' EValor-JGiner, on això altre predomina, però no sense allò. A Benasc es combinen *tec* i *teca*, entrecruant-se els sentits: «*teca*, golpe: l'arreo una *teca!*», «de *tec a tec*, del que está ahito» (Ballarín, *Dicc. Ben.*).

En el mall, i menorquí *fer tec* l'aportació de *tec/teca* és més gran, amb el sentit bàsic d'abundor substancial, bona substància' (cf. a ENCATACAR-SE, lín. 47, *atacat de bistecs*; lín. 40, 'molest, impertinent'; lín. 59, 'contagiar, contaminar'): *fer tec* és essencialment 'reïxir, fer forrolla': «---No ho creus? Què em fa a mi! No ho cregues: / ja veig que no faràs *tec*...: / tan cert és com cert que és sec / aquest trispol que ara fregues», PdAPenya (*Po. Pop.*, 90); «si proven --- escapant --- especialitats llingüístiques de --- regió, no faran *tec*: no la tenran proveïda, fracassaran», AMALcover (BDLC VI, 200; id. x, 500). En *tec-a-tec* ja hi ha més de la creació expressiva, acostant-se a l'onomatopèia pura, a la manera de *tic-tac*;¹ però encara s'ajunta amb això la noció de 'rìgor, tibantor': «*Tec-a-tec*, tancau ses portes, / *tec-a-tec*, tancau-les bé: / que aquí dintre hi ha una monja / ---», cobla men. (Camps Merc., *Folkl.* I, 98); «plorant a *tec-a-tec* se despedí» Bna. a. 1742 (DAG).

¹ «Vora 'l barranc dels Algadins, / l'aigua corrent els camps anega, / --- / sona 'l *tic-tac* en els mo-

lins ---», Teodor Llorente.

Teca, nom d'arbre, del port. *teca* (> fr. *teck* 1772, *teka* 1685, al. *teck*, *theka*, angl. *teak*, i aquest, del malaiàlam *tekka* (costa de Malabar)). En el sentit d'asc; sac pollínic, pres del gr.-ll. *thēca* 'dipòsit, capsà'; derivat *teci*.

TECLA, origen incert, però en tot cas començà designant el 'teclat' o conjunt de les tecles, i també el mateix clavicordi: és probable, doncs, que provinguí de l'àr. africà i hispànic *tēgra*, nom de diversos recipients, que aplicat després a capses litúrgiques i altres objectes continents, sembla haver-se concretat en el de les caixes musicals dels tocadors moros i després a instruments semblants dels cristians. □ 1.ª doc.: 1575; cast. *instrumentos i músicos de tecla*, 1529 i sovint des de 1544.

La manca de documentació autòctona de l'alta cultura catalana en aquella època, fa que en tinguem pocs dades antigues en català. Per OPou ens consta que el 1575 ja designava les barretes de pulsació dels instruments musicals de caixa, llavors de la mena del clavicordi: «espineta ---, címbol ---, les cordes ---, les *tecles*: pinna, -ae» (*TbPu.*, 168).

En la nostra llengua, l'arrelament i vitalitat d'aquesta paraula fa que pertot retrobem la frase consagrada de comparació ponderativa: «no tenia ofici --- però tocava moltes *tecles*: pintava, --- feya --- y així aprofitant el dia --- se la passava --- tau-tau», Pons i Mass. (*Auca d. l. P.*, 21); «se creu que ho sap tot: toca més *tecles* que el sermó de Senta Anna» Alcalà de Xivert 1961; AMALcover es queda admirat en visitar un personatge «perque sap tocar totes les *tegles*, i no les toca a la babañana» (BDLC x, 456) traint la rusticitat en la variant ultracorrecta que usa,¹ i no sols en la seva babaua admiració d'un enemic poderós i astut; cert que en el fons era el cas d'aquell que «en tocar la *tecla* del carlisme, perd l'oremus» (en una cita del DAG).

La història del mot i la cosa la trobem en textos pensats de vegades en català, tant o més sovint en castellà, però sempre escrits en la llengua de les corts i senyors que pagaven música refinada. Ja el 1529 l'Emperadriu Isabel nomenava Fco. Gómez amb la missió de «tener a cargo de tenplar, afinar e adiescar todos mis *instrumentos de tecla*», Higiní Anglès, *La Música en la Corte de Carlos V*, p. 94, l'eminent musicòleg català, de les obres del qual vaig poder treure la documentació més valuosa i guiadora, en aquest problema tan poc estudiat abans del DCEC.

No gaire posterior és la data del que en digué el mediocre home de lletres i gran desertor nostre A. Boscà: «trahen assimismo grande y gentil harmonía los *instrumentos de tecla*, porque tienen las consonancias mui perfectas». La introducció d'instruments d'aquesta classe ja no era nova llavors a la Península: a Catalunya ja es parla l'any 1388 de l'*exaquier*, el més antic dels instruments de teclat d'entre tots els que varen precedir el piano: Anglès, *o. c.*,